

VÕ VĂN CHI - NGUYỄN ĐỨC MINH

RẮN ĐỘC

Lợi và hại

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRUNG TÂM THÔNG TIN THƯ VIỆN

Nc _____

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT
1993

MỤC LỤC

	Trang
Lời nói đầu	3
CHƯƠNG I. RẪN VÀ VIỆC SỬ DỤNG RẪN TRONG ĐỜI SỐNG	
A. ĐẶC ĐIỂM CƠ BẢN VỀ HÌNH THÁI CỦA RẪN	
I. Cấu tạo cơ thể của rắn	7
II. Các giác quan	10
III. Vùng phân bố của rắn	14
IV. Các hình thức sinh sống của rắn	15
V. Phương thức vận động của rắn	18
VI. Quy luật hoạt động của rắn	19
VII. Phương thức ăn nuốt	21
VIII. Tập quán sinh đẻ	23
IX. Sinh trưởng, lột xác và tuổi thọ của rắn	26
B. CÁC LOÀI RẪN THÔNG THƯỜNG Ở VIỆT NAM	
I. Rắn sống trong đất liền	
1. Họ Trăn (<i>Boidae</i>)	28
2. Họ Rắn đuôi cụt (<i>Illysiidae</i>)	30
3. Họ Rắn mông (<i>Xenopeltidae</i>)	31
4. Họ Rắn da cóc (<i>Acrochordidae</i>)	31
5. Họ Rắn nước (<i>Colubridae</i>)	32
6. Họ Rắn hổ mang (<i>Elapidae</i>)	41
7. Họ Rắn lục (<i>Viperidae</i>)	48
8. Họ Rắn cò hổ mã (<i>Crotalidae</i>)	50
II. Rắn ở biển	
Họ Rắn biển (<i>Hydrophilidae</i>)	60

C. VAI TRÒ CỦA RẮN TRONG TỰ NHIÊN VÀ TRONG ĐỜI SỐNG CON NGƯỜI

- I. Rắn diệt chuột và côn trùng 76
- II. Rắn là nguồn thực phẩm 77
- III. Rắn trong kỹ nghệ thuộc da 78
- IV. Rắn trong việc dự báo khí tượng và động đất 79
- V. Rắn và phòng sinh học 80

D. RẮN LÀM THUỐC VÀ CÁC CHẾ PHẨM DƯỢC LIỆU TỪ RẮN

- I. Thịt rắn 80
- II. Xương rắn 90
- III. Da rắn 91
- IV. Mỡ rắn 93
- V. Mật rắn 94
- VI. Máu rắn 96
- VII. Nọc rắn 97

H. KHAI THÁC RẮN TRONG THIÊN NHIÊN VÀ TỔ CHỨC NUÔI RẮN

- I. Bắt rắn trong thiên nhiên 103
- II. Nuôi rắn kinh tế 105
- III. Kỹ thuật lấy nọc và bảo quản 109

CHƯƠNG II. RẮN ĐỘC CẢN VÀ CÁCH ĐIỀU TRỊ

A. NỘC ĐỘC VÀ TÁC HẠI CỦA NỘC

- I. Móc độc hay răng độc là bộ phận truyền nọc độc 111
- II. Độc tính của nọc rắn và sự miễn dịch đối với nọc rắn 115
- III. Tác hại của nọc rắn trong cơ thể 121

B. NHỮNG TRIỆU CHỨNG CỤ THỂ Ở NGƯỜI BỊ RẮN CẢN

- I. Rắn hổ mang cắn 125
- II. Rắn hổ mang chúa cắn 126
- III. Rắn cạp nia cắn 126
- IV. Rắn cạp nong cắn 127
- V. Rắn chàm quạp và rắn lục cắn 127
- VI. Nhóm rắn biển cắn 128

C. ĐIỀU TRỊ RẮN ĐỘC CẢN

- I. Những nguyên tắc cơ bản của việc sơ cứu 131
- II. Cách sơ cứu rắn độc cắn 131
- III. Cấp cứu những trường hợp nặng 136

IV. Chống bội nhiễm và di chứng	145
V. Công tác hộ lý	146
VI. Một vài kinh nghiệm điều trị rắn độc cắn đã được đúc kết	147
D. MỘT SỐ BÀI THUỐC VÀ VỊ THUỐC THƯỜNG DÙNG	
I. Về việc nghiên cứu cây thuốc và vị thuốc trị rắn cắn	153
II. Một số bài thuốc và vị thuốc thường dùng	
1. Thuốc phá hủy nọc	158
2. Thuốc hút nọc	158
3. Thuốc giải độc, thải nọc và ngăn ngừa nọc lan tỏa	161
4. Thuốc chữa hoại tử	199
III. Thăm dò tác dụng của một số thuốc đối với nọc rắn	
1. Tác dụng của vài chất oxy hóa đối với nọc rắn hổ mang	202
2. Tác dụng của một số men proteinaza có trong động vật và thực vật	202
3. Tác dụng của than hoạt tính đối với nọc rắn hổ mang	207
4. Tác dụng của tanin đối với nọc rắn hổ mang	208
5. Tác dụng của một số mặt động vật	210
Đ. PHÒNG TRÁNH RẮN ĐỘC CẮN	
I. Không nên quá sợ rắn cắn	213
II. Vài đặc điểm cơ bản về đời sống của rắn độc	214
III. Những biện pháp phòng tránh	216
Tài liệu tham khảo chính	218
Mục lục	224